

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Корчового Валерія Анатолійовича
«Правові механізми захисту авторських прав»
на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право**

1. Обґрунтування теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. В умовах спонтанного та нелінійного розвитку інноваційних технологій, стрімкого розширення комунікаційних мереж та необмеженого доступу до результатів інтелектуальної діяльності проблематика охорони та захисту авторських прав набуває особливої гостроти й актуальності. Авторське право перестає виконувати локальну регуляторну функцію у сфері творчих відносин, а трансформується на універсальний інструмент забезпечення обігу інтелектуальних ресурсів. Його захист постає одним з ключових інтегральних елементів сталого розвитку інформаційного суспільства, передумовою забезпечення балансу між інноваційністю, вільним доступом до мультимедійного простору, стимулюванням творчої активності та гарантуванням права інтелектуальної власності.

У цьому контексті особливої ваги набуває всебічне дослідження правових форм захисту авторських прав. Аналіз зазначених аспектів дозволяє не тільки окреслити структурні переваги та вразливі елементи існуючих способів реалізації права автора або правовласника на відновлення порушеного права, а й розробити комплекс ефективних і дієвих заходів безпосереднього впливу на порушника, сформулювати чіткі та обґрунтовані рекомендації щодо модернізації процедур забезпечення дотримання авторських прав з метою підвищення їх адаптивності сучасним інноваційним технологічним викликам.

Попри суттєве зростання кількості присвячених проблематиці захисту авторських прав, сучасний стан її наукового опрацювання не

характеризується достатнім рівнем методологічної узгодженості. Відсутність єдиного концептуального підходу до розуміння змісту, структури та функціонального призначення механізмів захисту авторських прав тільки ускладнює формування цілісної наукової доктрини у цій сфері. У зв'язку із цим актуалізується потреба у переосмисленні зазначеної проблематики крізь призму взаємозв'язку теоретичних положень, нормативного регулювання та правозастосовної практики.

Дисертація виконана як складова частина комплексної теми «Захист прав людини» / «Protection of human right» (Номер державної реєстрації: 0121U109357), над якою працює колектив кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Метою дисертаційного дослідження є комплексний теоретико-методологічний аналіз моделей правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-каральних складових, а також обґрунтування теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі **завдання**:

1. дослідити теоретичну конструкцію атрибутивності дії принципу верховенства права в системі захисту авторських прав крізь призму дихотомії правової визначеності та справедливості;
2. обґрунтувати ідею дуалізму юрисдикційних та неюрисдикційних механізмів у системі багаторівневого захисту авторських прав;
3. проаналізувати правову природу захисту авторських прав у контексті адаптивної рівноваги публічних інтересів та приватної автономії;
4. охарактеризувати правові механізми захисту авторських прав у превентивно-технологічному, інституційно-трансферному, відновлювально-каральному змістовному спрямуванні;

5. сформулювати визначення правових механізмів захисту авторських прав з врахуванням їх правової природи, структурних елементів, принципів функціонування та форм реалізації;
6. дослідити функціональні можливості правових механізмів захисту авторських прав, сферу їх оптимального застосування та ефективність дії;
7. з'ясувати особливості застосування ADR у спорах щодо авторських прав;
8. проаналізувати особливості третейського розгляду спорів щодо авторських прав крізь призму елементів приватноправової автономії та юридичної обов'язковості прийнятих рішень;
9. розкрити специфіку інституційних моделей та процедурних стандартів арбітрабельності вирішення спорів у сфері авторського права.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі забезпечення захисту авторських прав в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін.

Предметом дослідження є правові механізми захисту авторських прав.

Методологічна основа дисертаційного дослідження. Виходячи з того, що методологія будь-якого наукового дослідження має чотириступеневу структуру (філософсько-світоглядні підходи, загальнонаукові, спеціальні та конкретні методи), для досягнення поставленої у роботі мети було обрано такі методи: системний, функціональний, формально-логічний, герменевтичний, діалектичний, статистичний, порівняльний, кейс-аналізу та ін.

2. Формування наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. Дисертацію Корчового Валерія Анатолійовича присвячено комплексному теоретико-методологічному аналізу моделей правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-

каральних складових, а також обґрунтування теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в дисертації вперше здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз моделей правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-каральних складових, а також обґрунтовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо їх удосконалення в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін.

Зокрема, *уперше*:

1. визначено правові механізми захисту авторських прав як систему нормативних, організаційних, інституційних, процедурних, превентивних засобів гарантування, забезпечення, реалізації, охорони, відновлення прав, законних інтересів суб'єктів авторського права, функціонування яких опосередковане впливом дії принципу верховенства права, детерміноване вимогою підтримання справедливого балансу між приватними інтересами правовласників та суспільними потребами у вільному доступі до інформаційно-культурних благ, а також дуальним поєднанням юрисдикційних та альтернативних форм захисту в умовах цифрових змін і глобалізації інформаційного середовища.
2. охарактеризовано правові механізми захисту авторських прав у превентивно-технологічному, інституційно-трансферному, відновлювально-каральному змістовному спрямуванні:

превентивно-технологічні правові механізми захисту авторських прав як комплекс взаємопов'язаних цифрових, інформаційних, організаційних та безпекових засобів (інструментів), спрямованих на попередження, виявлення та блокування неправомірного використання

об'єктів авторського права у цифровому середовищі за допомогою застосування спеціальних технологій контролю;

інституційно-трансферні правові механізми захисту авторських прав як комплекс взаємопов'язаних правових, організаційних, процедурних засобів (інструментів), спрямованих на забезпечення передачі, реалізації авторських прав у процесі (у межах) взаємодії суб'єктів інтелектуально-правових відносин, ключову роль серед яких відіграють органи державної влади, нотаріальні інститути, організації колективного управління, судові органи та цифрові платформи, які забезпечують юридичну фіксацію та підтверджують перехід авторських прав;

відновлювально-каральні правові механізми захисту авторських прав як комплекс взаємопов'язаних правових, організаційних, процедурних засобів (інструментів), спрямованих на забезпечення реагування на порушення авторських прав шляхом (через, за допомогою) застосування санкцій, припинення неправомірної діяльності, відновлення порушених прав, компенсації завданої шкоди, відновлення правового становища суб'єктів авторського права.

3. Обґрунтовано, що функціональні можливості механізмів захисту авторських прав мають комплементарний характер:

превентивно-технологічні механізми забезпечують превентивне запобігання порушенням, автоматизований моніторинг використання творів, оперативне формування цифрових доказів та сприяють ефективній реалізації авторських прав у цифровому середовищі;

інституційно-трансферні механізми забезпечують правову визначеність у сфері розпорядження майновими авторськими правами, сприяють легальному обігу об'єктів авторського права та підвищують ефективність їх комерціалізації;

відновлювально-каральні механізми забезпечують попередження та усунення негативних наслідків правопорушення, поновлення порушених

прав, компенсацію завданої шкоди й відновлення правової рівноваги у сфері авторсько-правових правовідносин.

удосконалено:

4. концепцію атрибутивності дії принципу верховенства права у сфері захисту авторських прав, що реалізується через взаємодію ключових складових – правової визначеності та справедливості. Правова визначеність визначає стабільність і передбачуваність нормативного регулювання, що постає важливою умовою для ефективної реалізації та захисту майнових прав на результати творчої діяльності. Справедливість вимагає забезпечення належного балансу між інтересами правовласників та суспільною потребою у вільному доступі до культурних та інформаційних ресурсів, врахування конкретних обставин використання та поширення об'єктів авторського права та необхідності забезпечення належного рівня винагороди та обґрунтованої компенсації за використання об'єктів авторського права.
5. науковий підхід до розуміння третейського рішення у спорах щодо захисту авторських прав як джерела для *прецедентних правових наслідків контрактної поведінки учасників інтелектуально-творчого ринку, що базується на формулі «pro-contractual predictability» («правової передбачуваності контрактів»)*.
6. положення щодо розуміння міжнародного арбітражу як самостійного транскордонного механізму альтернативного вирішення спорів, що ґрунтується на принципах та стандартах правового **захисту** учасників міжнародних креативних ринків творчо-інтелектуальної індустрії: *законності та поваги до авторських прав; автономії волі; рівного доступу до процедури та доказів; спеціалізованої компетентності арбітрів; конфіденційності і захисту комерційної таємниці; пропорційності, ефективності та гнучкості процедури; міжнародної виконуваності арбітражних рішень.*

набули подальшого розвитку:

7. теоретична конструкція функціонального дуалізму юрисдикційних і неюрисдикційних форм захисту авторських прав, яка ґрунтується на засадах їх органічної взаємодоповнюваності в межах єдиної багаторівневої системи правової охорони, де юрисдикційні форми забезпечують інституційну визначеність, легітимність та примусовість відновлення порушених прав, а неюрисдикційні – орієнтовані на оперативне реагування, превенцію та мінімізацію трансакційних витрат.
8. ідея адаптивної рівноваги публічних інтересів та приватної автономії у сфері захисту авторських прав, оптика якої дозволяє узгодити в межах розумної пропорційності легітимні приватні вимоги авторів та соціально виправдані запити і потреби суспільства.
9. наукові підходи до розуміння консенсусних процедур альтернативного вирішення спорів (ADR) щодо авторських прав самостійними превентивними та відновлювальними правовими механізмами, функціональне призначення яких полягає не тільки у швидкому адаптивному (гнучкому) конфіденційному врегулюванні конфлікту, а й у забезпеченні зменшення репутаційних втрат, збереженні авторського статусу, гарантуванні/підтримці подальшої комерціалізації об'єктів авторського права.

3. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених. Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. У дисертаційній роботі проведено аналіз та систематизацію наявних публікацій, а також ґрунтовний аналіз судової практики, що відноситься до теми дисертаційного дослідження. Показано ряд поточних задач, що стоять перед законотворцем, досягнуто високий рівень обізнаності відповідного законодавства та наукових досліджень інших учених за темою дисертації.

4. Наукове та практичне значення роботи. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та рекомендації можуть бути використані:

у правотворчій діяльності з метою розробки та вдосконалення законодавства у сфері авторського права, зокрема в частині модернізації механізмів його захисту з врахуванням викликів цифровізації та імплементації європейських стандартів у національну правову систему;

у правозастосовній практиці як методична основа та аналітичне підґрунтя для підвищення ефективності альтернативних та судових форм захисту авторських прав;

в освітньому процесі як базис при розробці навчальних модулів з аналізу вітчизняного законодавства та європейської практики у сфері захисту авторських прав, а також у процесі викладання навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти з галузей публічного та приватного права.

5. Використання результатів роботи. Подане дисертаційне дослідження Валерія Анатолійовича Корчового містять науково обґрунтовані теоретичні положення і практичні рекомендації для використання в освітньому процесі юридичного факультету, зокрема при викладанні навчальних дисциплін: «Права людини», «Авторське право та суміжні права», «Цивільне право України», «Кримінальне право України», «Адміністративне право України», «Міжнародний захист прав людини», «Механізми захисту прав людини». А також у процесі підготовки навчально-методичних посібників для здобувачів вищої освіти, які можуть бути рекомендовані до вивчення згаданих навчальних дисциплін.

6. Повнота викладу матеріалів в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації. Основні положення та висновки дисертаційного дослідження викладені у 9 наукових працях, зокрема, у 4 статтях, опублікованих у фахових виданнях України з юридичних наук, а також у 5

тезах доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукові праці у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (4):

1. Korchovyi V. Methods of copyright protection. *Ерліхівський журнал*. 2024. Вип. 11. С. 62–66.
2. Корчовий В. А. Юрисдикційні та альтернативні форми захисту авторських прав. *Ерліхівський журнал*. 2025. Вип. 14. С. 72–77.
3. Корчовий В. А. Технічні засоби захисту авторських прав: цифровий водяний знак та електронний цифровий підпис. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2025. Т. 1, № 92. С. 553–558.
4. Korchovyi V. Protection of Copyright through the Rule of Law Principle: the Practice of the European Court of Human Rights and Arbitral Institution. *Академічні візії*. 2026. № 1. Р. 1–6.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (5):

5. Корчовий В. А. Форми захисту авторських прав в Україні. Гідність – основа прав людини : матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Чернівці, 8 грудня 2022 р.) / Відп. за вип. Н. А. Гураленко, уклад. Н. А. Гураленко, О. Б. Бунчук, О. І. Миронюк. Чернівці, 2022. С. 62–65. (друкований збірник)
6. Корчовий В. А. Захист авторських прав у мережі Інтернет. Свобода – основа прав людини : матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Чернівці, 9 грудня 2023 р.) / Відп. за вип. Н. А. Гураленко, уклад. Н. А. Гураленко, О. П. Донченко, О. Б. Бунчук. Чернівці, 2023. С. 79–83. (друкований збірник)
7. Корчовий В. А. Забезпечення рівності сторін у судових і позасудових формах захисту авторських прав. *Рівність – основа прав людини*: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Чернівці, 14 травня 2025 р.) / Відп. за вип. Н. А. Гураленко, уклад. Н. А. Гураленко, О. Б. Бунчук, Т. А. Грекул-

Ковалик. Чернівці, 2025. С. 73-76 URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14275>

8. Корчовий В. А. Технічний захист авторських прав в умовах цифровізації. *Культура, мистецтво, спорт – важливі складові домінанти впливу на перебіг війни. Значення і роль правових, морально-етичних, людських факторів у цій системі відносин*: матеріали Міжнародної практичної школи (м. Ужгород, 26 березня 2026 р.). Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026. С. 28–35. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/handle/lib/86977>

9. Корчовий В. А. Принцип справедливості як критерій балансу інтересів в авторському праві. *Роль та значення духовно-історичних традицій, феномену сучасного героїзму українського народу у державно-правовому будівництві в умовах війни: досвід, уроки, тенденції*: матеріали Міжнародної практичної школи (м. Ужгород, 6 березня 2026 р.). Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026. С. 31–39. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/handle/lib/86978>

Результати дисертаційної роботи повністю відображені в публікаціях. Постановки задач належить науковому керівнику. Усі результати, включені до дисертації, були отримані автором особисто, проте постійно обговорювалися з науковим керівником.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності дисертаційної роботи встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

7. Апробація матеріалів дисертації. Дисертація обговорювалася на засіданнях кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Основні положення та висновки доповідалися автором на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях та засіданнях круглих

столів, зокрема: *«Гідність – основа прав людини»* (м. Чернівці, 8 грудня 2022 р.); *«Свобода – основа прав людини»* (м. Чернівці, 9 грудня 2023 р.); *«Рівність – основа прав людини»* (м. Чернівці, 14 травня 2025 р.); *«Культура, мистецтво, спорт – важливі складові домінанти впливу на перебіг війни. Значення і роль правових, морально-етичних, людських факторів у цій системі відносин»* (м. Ужгород, 26 березня 2026 р.); *«Роль та значення духовно-історичних традицій, феномену сучасного героїзму українського народу у державно-правовому будівництві в умовах війни: досвід, уроки, тенденції»* (м. Ужгород, 6 березня 2026 р.).

8. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація Корчового Валерія Анатолійовича є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові науково-обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, котре має суттєве значення для юридичної науки та правозастосовної практики. Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які уміщують дев'ять підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел.

9. Дотримання нормативних вимог щодо оформлення дисертації.

Дисертація Валерія Анатолійовича Корчового «Правові механізми захисту авторських прав» виконана та оформлена на належному рівні, відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановам Кабінету Міністрів України № 431 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.), «Вимогам до оформлення дисертацій», затвердженими Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.).

10. **Рекомендація дисертації до захисту.** Дисертація Валерія Анатолійовича Корчового «Правові механізми захисту авторських прав», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право за її актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання проблеми, практичним значенням отриманих результатів відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановам Кабінету Міністрів України № 431 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.).

За результатами публічної презентації результатів дисертації та їх обговорення на засіданні кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 10 від 09.04.2026 року дисертацію Корчового Валерія Анатолійовича «Правові механізми захисту авторських прав» рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій раді для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

**Голова засідання кафедри теорії права та прав людини
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

докторка юридичних наук, професорка

Оксана ЩЕРБАНЮК

Підпис *Щербанюк Оксана*
Учений секретар Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Щербанюк Оксана
"09" квітня 2026 р.

Щербанюк Оксана